

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SOCIALINIO VERSLO PLĖTROS
ĮSTATYMAS**

2019 m. d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato socialinio verslo subjekto sampratą, socialinio verslo subjekto veiklos kriterijus, siekiamo socialinio poveikio sritis, socialinio verslo subjekto statuso suteikimo ir netekimo pagrindus, socialinio verslo subjektui taikomas valstybės ir savivaldybių skatinimo formas.

2 straipsnis. Įstatymo sąvokos

1. **Socialinio verslo subjektas** – šio įstatymo 4 straipsnyje nustatytus kriterijus atitinkantis juridinis asmuo, kuris užsiima socialiniu verslu.

2. **Socialinis verslas** – ekonominė veikla, kuria siekiama visuomenei ar jos grupei naudingų tikslų ir socialinio poveikio ir iš kurios uždirbamas pelnas arba jo dalis skiriama šiam poveikiui pasiekti.

3. **Socialinis poveikis** – pokytis, kurį patiria visuomenė ar jos grupė dėl ūkio subjekto vykdomos veiklos bent vienoje iš šio įstatymo 3 straipsnyje nurodytų sričių.

4. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatyme ir Lietuvos Respublikos socialinių įmonių įstatyme.

3 straipsnis. Socialinio poveikio sritys

1. Socialinio poveikio gali būti siekiama asmenų, nurodytų šio straipsnio 2 dalyje, integracijos srityje ir (arba) vykdant veiklą, kuria sprendžiamos visuomenės socialinės problemos šio straipsnio 3 dalyje nurodytose srityse.

2. Asmenų integracijos srityje socialinio poveikio siekiama, skatinant šių asmenų arba jų grupių užimtumą:

- 1) neįgaliųjų;
- 2) besilaukiančių moterų,

3) tėvų (įtėvių), vaiko globėjų, rūpintojų, kurie vieni augina vaiką (įvaikį) iki 8 metų arba neįgalų vaiką (įvaikį) iki 18 metų (iki 2005 m. liepos 1 d. pripažintą vaiku invalidu), ir asmenų, prižiūrinčių sergančius ar neįgalius šeimos narius, kuriems nustatyti specialieji nuolatiniai slaugos ar nuolatinės priežiūros poreikiai;

4) vyresnių kaip 50 metų asmenų;

5) pensinio amžiaus asmenų;

6) asmenų, atliekančių ir atlikusių laisvės atėmimo bausmes;

7) priklausomų nuo narkotinių, psichotropinių ir kitų psichiką veikiančių medžiagų, baigusią psichologinės socialinės ir (ar) profesinės rehabilitacijos programas;

8) profesinės kvalifikacijos neturinčių asmenų;

9) ilgalaikių bedarbių;

10) nesimokančių ir mokymuose nedalyvaujančių jaunų asmenų iki 29 metų;

11) asmenų, kuriems suteiktas pabėgėlio statusas, arba asmenų, kuriems suteikta papildoma ar laikinoji apsauga;

12) prievartą patyrusių asmenų.

3. Socialinio poveikio siekiama ir vykdoma veikla, kuria sprendžiamos visuomenės socialinės problemos bent vienoje iš šių sričių:

1) efektyvus gamtos išteklių naudojimas ir atliekų tvarkymas, klimato kaita;

2) biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio apsauga, gyvūnų globa;

3) kultūrinė veikla ir visuomenės kūrybiškumo ugdymas;

4) ligų prevencija, pacientų teisių gynimas ir tarpusavio pagalbos stiprinimas;

5) visuomenės sveikatos stiprinimas ir sveikos gyvensenos skatinimas;

6) žmogaus teisių ir lygių galimybių gynimas ir užtikrinimas;

7) pilietiškumo, patriotiškumo ugdymas, emigracijos mažinimas, visuomenės švietimas ir informavimas valstybės gynybos klausimais;

8) socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintame Socialinių paslaugų kataloge nustatytų socialinių paslaugų teikimas;

9) neįgaliųjų veiklos sąlygų gerinimas ir galimybių laisvai judėti bei naudotis visuomenėje teikiamomis paslaugomis užtikrinimas.

4 straipsnis. Socialinio verslo subjekto veiklos kriterijai

1. Socialinio verslo subjektas turi atitikti visus šiuos kriterijus:

1) yra labai maža, maža arba vidutinė įmonė;

2) siekia socialinio poveikio;

3) metinės pajamos iš ekonominės veiklos sudaro daugiau nei 50 procentų visų socialinio verslo subjekto pajamų;

4) daugiau nei 80 procentų iš ekonominės veiklos gauto pelno skiriama socialiniam poveikiui;

5) ekonominės veiklos ir socialinio poveikio siekimo procesus organizuoja konsultuodamasis (suteikdami galimybę pateikti nuomonę ir pasiūlymus) su asmenimis, kuriems daromas socialinis poveikis socialinio verslo subjekto vykdoma veikla.

2. Socialinio verslo subjektu negali būti:

1) valstybės ar savivaldybių valdomos įmonės ir viešosios įstaigos, kuriose valstybė ar savivaldybė(s) yra savininkė(s) ar turi daugiau kaip pusę balsų šių įstaigų visuotiniame dalininkų susirinkime;

2) politinė partija, religinė bendruomenė ar bendrija;

3) juridinis asmuo, siekiantis vykdyti arba vykdamas ekonominę veiklą tokiose srityse kaip sprogmenų gamyba, prekyba ar naudojimas, civilinių pirotechnikos priemonių eksportas, importas, įvežimas, išvežimas, platinimas, gamyba ir naudojimas, karinės technikos ir jos įrangos, ginklų ir amunicijos gamyba ir prekyba, alkoholinių gėrimų gamyba, importas ir prekyba, tabako gaminių gamyba, importas ir prekyba, azartinių lošimų organizavimas.

3. Laikoma, kad socialinio verslo subjektas siekia šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nurodyto socialinio poveikio, jeigu šio įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje nurodyti asmenys sudaro ne mažiau kaip 50 procentų visų socialinio verslo subjekto darbuotojų.

4. Šio įstatymo 3 straipsnio 3 dalyje nurodytose srityse socialinio poveikio siekiantys juridiniai asmenys, norėdami įgyti socialinio verslo subjekto statusą, besikreipdami dėl socialinio verslo subjekto statuso suteikimo privalo ekonomikos ir inovacijų ministro nustatyta tvarka, kurioje nustatomi techniniai dokumentų pateikimo reikalavimai ir dokumento forma, pagrįsti, kaip prisideda ir (ar) prisidės prie visuomenės socialinių problemų sprendimo.

5 straipsnis. Socialinio verslo subjekto statuso suteikimas

1. Socialinio verslo subjekto statusą juridiniam asmeniui jo prašymu ekonomikos ir inovacijų ministro socialinio verslo subjekto statuso suteikimo ir netekimo tvarkos apraše nustatyta tvarka suteikia VŠĮ „Versli Lietuva“ (toliau – Įgaliota įstaiga). Sprendimas dėl socialinio verslo subjekto statuso suteikimo arba nesuteikimo priimamas per 30 kalendorinių dienų nuo socialinio verslo subjekto statuso suteikimo ir netekimo tvarkos apraše nurodytų dokumentų, patvirtinančių šio įstatymo 4 straipsnyje nustatytų reikalavimų atitiktį, gavimo Įgaliotoje įstaigoje dienos. Sprendimo nepriėmimas per nustatytą terminą nelaikomas socialinio verslo statuso suteikimu.

2. Socialinio verslo subjekto statusas nesuteikiamas, jeigu:

1) pateikti ne visi socialinio verslo subjekto statuso suteikimo ir netekimo tvarkos apraše nurodyti dokumentai arba nustatoma, kad juridinis asmuo, siekiantis socialinio verslo statuso, pateikė apie save neišsamią arba klaidingą informaciją ir per Įgaliotos įstaigos nustatytą ne trumpesnę kaip 30 kalendorinių dienų nuo juridinio asmens informavimo dienos terminą juridinis asmuo, siekiantis socialinio verslo subjekto statuso, šių dokumentų nepateikė ir (ar) nepatiksino;

2) nustatoma, kad juridinis asmuo neatitinka nors vienos šio įstatymo 4 straipsnyje nustatytos sąlygos;

3) juridinis asmuo yra išsiskolinęs savo darbuotojams, turi neįvykdytų išsiskolinimų Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui ar Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui (išskyrus atvejus, kai mokesčių administratoriaus sprendimu mokestinės nepriemokos mokėjimas yra atidėtas ir (arba) išdėstytas per tam tikrą laikotarpį ir šio sprendimo pagrindu sudaryta juridinio asmens ir mokesčių administratoriaus mokestinės paskolos sutartis);

4) mokesčių mokėtojas laikinai nevykdo veiklos, juridinis asmuo yra likviduojamas arba jam pradėtos bankroto procedūros;

5) su prašymu suteikti socialinio verslo subjekto statusą kreipiasi juridinis asmuo, kuris šio įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytu pagrindu neteko socialinio verslo subjekto statuso, jeigu nuo socialinio verslo subjekto statuso netekimo praėjo mažiau kaip vieni metai.

3. Jeigu atsisakoma suteikti socialinio verslo subjekto statusą, Įgaliota įstaiga sprendime nurodo atsisakymo suteikti socialinio verslo subjekto statusą motyvus.

4. Socialinio verslo subjekto statusas suteikiamas neterminuotam laikui.

6 straipsnis. Socialinio verslo subjekto metinė ataskaita ir informacijos apie veiklą teikimas

1. Socialinio verslo subjektas kiekvienais metais ne vėliau kaip iki gegužės 1 dienos Įgaliotai įstaigai privalo pateikti ekonomikos ir inovacijų ministro nustatytos formos socialinio verslo subjekto veiklos praėjusių kalendorinių metų ataskaitą. Šią ataskaitą Įgaliota įstaiga paskelbia savo interneto svetainėje.

2. Socialinio verslo subjekto teikiamoje veiklos ataskaitoje turi būti pateikiama informacija, nustatyta šio įstatymo 4 straipsnio 1, 3, 4 dalyse.

3. Socialinio verslo subjektas informaciją apie šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 2–4 punktuose ir 7 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytų aplinkybių atsiradimą Įgaliotai įstaigai turi pateikti nedelsdamas.

7 straipsnis. Socialinio verslo subjekto statuso netekimas

1. Socialinio verslo subjekto statuso netenkama, jeigu:

- 1) socialinio verslo subjektas pateikia prašymą panaikinti socialinio verslo subjekto statusą;
- 2) socialinio verslo subjektas atliko nesąžiningos konkurencijos veiksmus;
- 3) paaiškėja šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 2–4 punktuose nurodytos aplinkybės;
- 4) nustatomi šio įstatymo 8 straipsnio 3 dalyje nustatytų teisės aktų pažeidimai;
- 5) socialinio verslo subjektas nevykdo šio įstatymo 6 straipsnyje ir šio straipsnio 2 dalyje nustatytų pareigų.

2. Jeigu nustatomas mažareikšmis šio įstatymo reikalavimų socialinio verslo subjektui pažeidimas, socialinio verslo subjektas išpėjamas apie galimybę netekti socialinio verslo subjekto statuso ir nustatomas ne trumpesnis kaip 5 darbo dienų ir ne ilgesnis kaip 2 mėnesių nuo išpėjimo gavimo dienos terminas, per kurį pažeidimas turi būti pašalintas. Šio pažeidimo per Įgaliotos įstaigos nustatytą terminą nepašalinus socialinio verslo subjekto statuso netenkama.

3. Sprendimą dėl socialinio verslo subjekto statuso netekimo priima Įgaliota įstaiga.

8 straipsnis. Socialinio verslo subjekto skatinimo formos

1. Socialinio verslo subjektui gali būti teikiamos šios valstybinio skatinimo formos:

- 1) teisė gauti valstybės turtą panaudos pagrindu;
- 2) rezervuota teisė dalyvauti pirkimuose, nustatyta Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatyme;

3) viešųjų paslaugų socialiniam verslui teikimas Įgaliotoje įstaigoje, verslo inkubatoriuose, verslo informacijos centruose, mokslo ir technologijų parkuose ir kituose juridiniuose asmenyse, kurių steigimo dokumentuose nustatytas šių paslaugų teikimas;

4) skatinimo priemonės, numatytos Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme.

2. Socialinio verslo subjektui gali būti teikiamos šios savivaldybių skatinimo formos:

- 1) vietinių rinkliavų lengvatos;
- 2) teisė gauti savivaldybių turtą panaudos pagrindu;
- 3) kitos savivaldybių institucijų nustatytos skatinimo formos.

3. Šiame straipsnyje nustatytos skatinimo formos taikomos tiek, kiek jos suderinamos su 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL 2013 L 352, p. 1), 2014 m. birželio 27 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 717/2014 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuje (OL 2014 L 190, p. 45), 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 1408/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žemės ūkio sektoriuje (OL 2013 L 352, p. 9) nuostatomis.

4. Duomenys apie suteiktą nereikšmingą (*de minimis*) pagalbą ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo priimto sprendimo ją suteikti pateikiami Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registru Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

9 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2020 m. gegužės 1 d.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir ekonomikos ir inovacijų ministras iki 2020 m. balandžio 1 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Škelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas